

Posudek oponenta na magisterskou práci Bc. Romana Lukáše: *Rozdělení Československa skrze pohledy obyvatel z příhraničních oblastí – Zlínský vs. Trenčínský kraj*. Praha, Obor OH-SD FHS UK 2012, 120 s.

Tématem této diplomové práce je velmi relevantní a historického pohledu důležité téma, které začíná i být i díky dvaceti letům odstupu diskutováno v odborných kruzích i veřejném prostoru. Bohužel co se týče historické produkce, stále disponujeme menším počtem prací, než by si toto téma mapující jednu z nejdůležitějších událostí minulého století zasloužilo. Výběr tématu je proto třeba ocenit, navíc díky „přeshraničnímu“ rozměru výzkumu, který úspěšně rozvíjí poměrně zdařilou práci Miloslava Janíka obhájenou na OH-SD v roce 2010. O relevanci tématu mj. svědčí také fakt, že autorovi se podařilo získat na zpracování svého výzkumu podporu od Nadace Visegrádského fondu.

Co se týče metodologie, zpracovatel se opírá o metodu orální historie, která mu slouží jako nástroj pro zmapování názorů, postojů a dojmů obyvatel česko-slovenského pohraničí a přesahů rozpadu Československa do místní každodennosti, což je zároveň cíl naprosto legitimní a relevantní.

Pokud se podíváme na využitou odbornou literaturu, její výčet je poměrně reprezentativní, zachycující poměrně širokou paletu autorů zabývajících se z různých úhlů pohledu česko-slovenskými vztahy. Snad jen by bylo možné zařadit i některé tituly zachycující atmosféru doby i z pohledu nejvyšších státních představitelů počátků devadesátých let (především z řad české a slovenské politické reprezentace) a dále pak i díla zachycující další pohledy zvenčí (např. Timothy Garton Ash, Tony Judt nebo Padraic Kenney). Mezi literaturou se též nachází relativně reprezentativní soubor přehledových a monografických prací a dílčích studií k problematice orální historie.

Pramennou základnu tvoří deset rozhovorů s občany příhraničních obcí, které autor sám realizoval v ČR a na Slovensku v uplynulých letech. Dále se práce opírá o místní tisk, vybrané výzkumy veřejného mínění vážící se k problematice čs. vztahů a konečně také vybrané elektronické zdroje (webové stránky obcí). Domnívám se, že pro účely práce se jedná o soubor pramenů dostačující.

Práce disponuje promyšlenou strukturou jdoucí „od obecného k jedinečnému“. Vedle metodologické části, která zakotvuje východiska práce, autor rozdělil svůj výzkum do přehledové, historické části a části výzkumně-praktické. Část historická pojednává o vývoji česko-slovenských vztahů napříč minulým stoletím. Ačkoliv mohla být kapitola méně obsáhlá a více mohla klást důraz na regionální a lokální dějiny, než na „velké dějiny“ vzájemných vztahů. Místy tato kapitola trpí popisností, ovšem své celkové místo zde má, neboť představuje pendant k druhé, praktické části, která se snaží rozvinout poznatky nabyté z literatury a dalších pramenů. Autor v ní prostřednictvím analýzy orálněhistorických svědectví dává nahlédnout do problematiky z pohledu místních lidí. Na rozdíl od svého předchůdce M. Janíka se mu podařilo pohledy „zdvojit“ prostřednictvím rozhovorů i ze slovenské strany. To považuji za hlavní a nesmírně cenný aspekt práce. Ačkoliv závěry nejsou definitivní, přesto jsou velmi podnětné. Do debaty bych chtěl položit otázku, zdali podle mínění autora se dají závěry jím dosažené na celou problematiku příhraničí a nebo zdali jsou v jeho případě znát nějaká regionální specifika? Dále bych se pak chtěl dotázat, jaká jsou podle mínění autora východiska zpracování tématu v budoucnosti? Po formální stránce je dílo zpracováno na obстойné úrovni.

Práci považuji i vzhledem ke svému mezinárodnímu přesahu za ocenění hodnou doporučuji k obhajobě a v případě uspokojivé obhajoby ji i přes vytčené nedostatky navrhuji známku 1 (výborně).

V Praze 15. 10. 2012

PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.